

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 10/2014

7.3.2014

AJANKOHTAISTA KIRKON ELÄKELAITOKSESTA VUONNA 2013

Eläketoiminta

Vuoden 2012 alussa tapahtuneen kirkon oman eläketoiminnan Kevaan siirtämisen jälkeen kirkon eläkelaitoksen tehtävänä on vastata ainoastaan eläketurvan rahoituksesta ja eläkerahaston varojen sijoittamisesta. Eläkkeiden ja hoitokulujen maksamista varten Kevalle siirretään kuukausittain valtiovarainministeriön vahvistama summa eläke- ja hoitokuluennakkoina, kunkin vuoden lopullinen maksu vahvistuu seuraavan vuoden keväällä. Keskusrahaston osuudeksi Kevan hoitokuluista on vahvistettu 2,6 %. Vuonna 2013 eläkelaitoksen hoitokulut olivat yhteensä 3,2 milj. euroa.

Eläketoiminnan tärkein vuosittain seurattava mittari on, riittävätkö eläkemaksutulot (työnantajien ja työntekijöiden maksamat eläkemaksut ja eläkerahastomaksu) eläketoiminnan menoihin (eläkkeet ja hoitokulut). Eläkemaksutulojen ja eläkemenojen erotus siirretään eläkerahastoon. Eläke-ennusteen mukaan vuosittaiset eläkemenot kasvavat nopeammin kuin eläkemaksutulot, joten muutaman vuoden kuluttua rahastosiirto on negatiivinen eli eläkkeitä rahoitetaan osin myös eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotoilla.

Eläketoiminta kehittyi talousarvioon ja edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

milj. euroa	2012 (tot)	2013 (tot)	2013 (arvio)	muutos 12-13
Eläketoiminnan tulot	175,9	183,8	187,3	+ 4,5 %
Eläketoiminnan menot	164,3	166,7	176,0	+ 1,5 %
Siirto rahastoon	11,6	17,1	11,3	+ 47,4 %

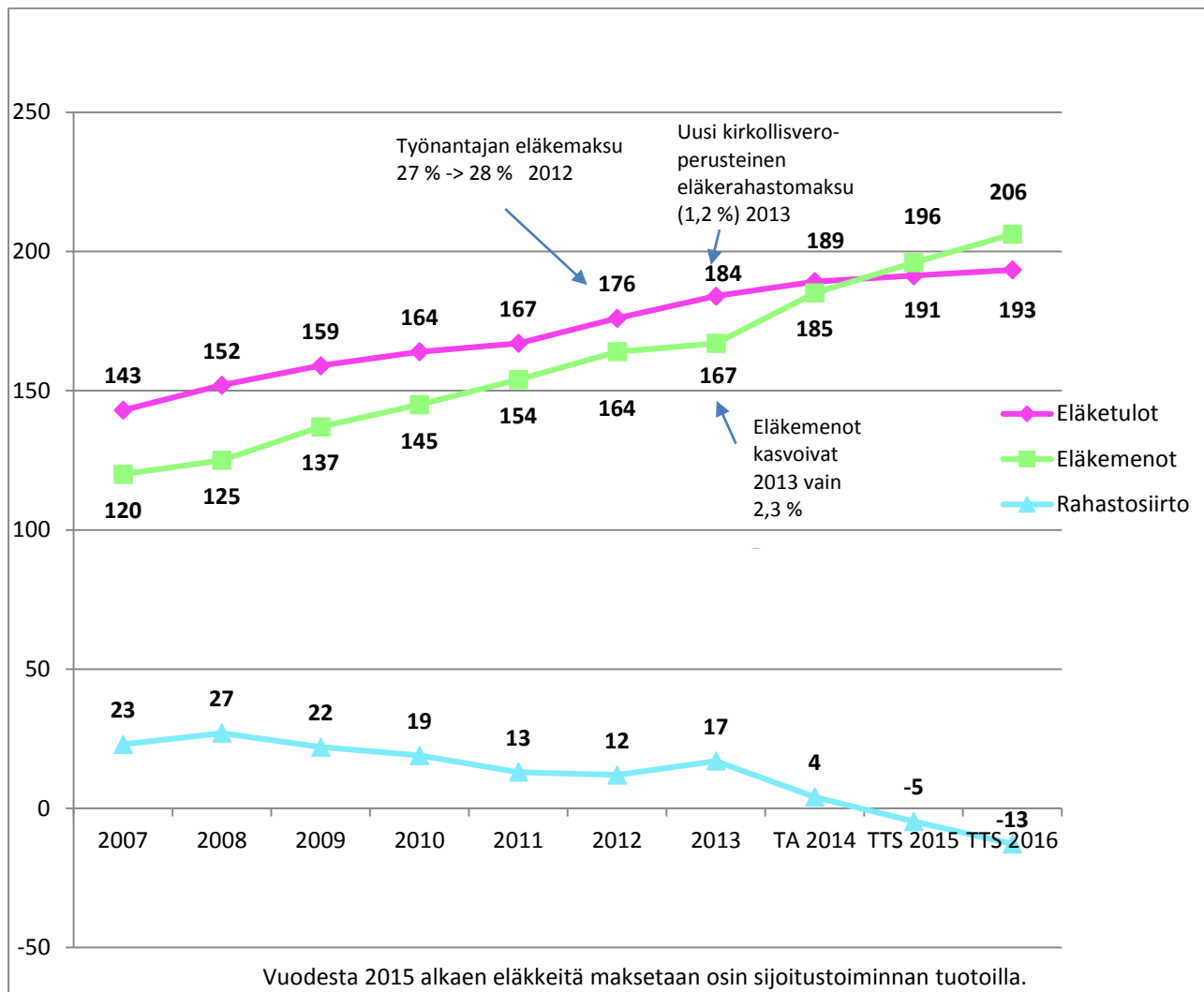
Vuonna 2013 KiEL-palkkasumma oli 514,4 milj. euroa (v. 2012 516,0 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli – 0,3 %.

Vuonna 2013 kirkkotyönantajan eläkemaksu oli 28 %. Työntekijöiden eläkemaksut ovat saman suuruiset kuin muissakin järjestelmissä.

Uuden kirkollisveroperusteisen eläkerahastomaksun kerääminen käynnistyi vuonna 2013. Maksun tarkoituksena on kasvattaa kirkon eläkerahastoa 10 vuoden ajan (2013-2022) sen varmistamiseksi, että eläkerahaston varat riittävät tulevinä vuosina, jolloin vanhuuseläkemenot nousevat hyvin voimakkaasti. Kirkolliskokous vahvisti eläkerahastomaksun suuruudeksi vuodelle 2013 1,2 %, joka tuotti 10,2 milj. euroa.

Eläkkeitä maksettiin vuonna 2013 yhteensä 163,5 milj. euroa (+ 2,3 %). Vanhuuseläkemenot olivat 141,4 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 4,5 milj. euroa (+ 3,3 %). Työkyvyttömyyseläkemenot olivat 10,4 milj. euroa (-2,8 %), perhe-eläkemenot 9,9 milj. euroa (+ 0 %). Muita eläkkeitä maksettiin 1,8 milj. euroa.

Seuraavassa kaaviossa kuvataan eläkerahastosiirto (eläkemaksutulojen ja eläkemenojen erotus) vuosina 2007-2016.

Sijoitustoiminta

Eläkerahaston omaisuuden arvo 31.12.2013 oli 1144 milj. euroa arvostettuna markkinahintaan. Vuoden lopussa sijoitukset olivat hajautettuina seuraavasti:

Omaisuuslaji	milj. euroa	%-osuus
Osakkeet	494,6	43,22 %
Suomi	89,5	7,82 %
Eurooppa	107,3	9,38 %
Pohjois-Amerikka	129,4	11,31%
Kehittyvä markkina	118,5	10,36%
Muu maailma	49,8	4,35 %

Korkosijoitukset	416,0	36,35 %
Euroalueen valtiot	84,4	7,38 %
Yrityslainat	206,5	18,05 %
Kehittyvät markkinat	68,7	6,00 %
Rahamarkkinat	56,3	4,92 %
Muut sijoitukset	233,7	20,42%
	1144	100 %
Yhteensä		

Eläkerahasto kasvoi vuoden 2013 aikana 98 milj. euroa eli 9,4 %.

Vuosi 2013 oli tuotoiltaan hyvä. Vuonna 2013 eläkerahaston sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli 7,66 % ja eläkerahasto hävisi vertailuindeksilleen 0,26 % -yksiköllä. Paras kuukausituotto oli 2,31 % ja heikoin – 2,86 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin (1991–2013) sijoitustoiminnan nettotuotto pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,23 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,32 % p.a.).

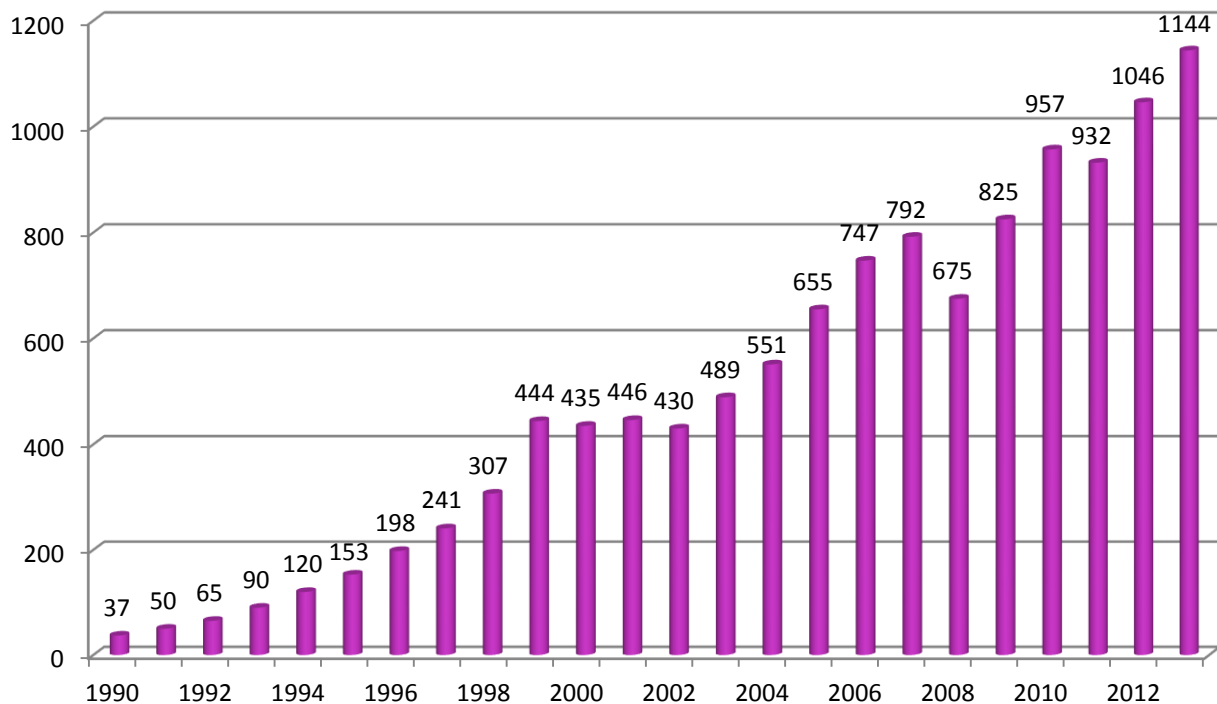
Eläkerahaston johtokunta on laatinut vuodesta 2013 toimintakertomuksen [Eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus 2013](#)

Joulukuussa 2013 valmistuivat kirkon eläkemenoennuste ja eläkevastuulaskelma, joiden perusteella KiEL-eläkevastuun arvioidaan olevan 31.12.2013 noin 4 396 milj. euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä eläkerahastoon liittyviä lukuja vuosilta 2008 – 2013 (rahasto arvostettuna markkinahintaan):

milj. euroa	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tulos,eläketoiminta	27,4	21,9	19,7	13,5	11,6	17,1
Tulos,sijoitustoiminta	-144,4	127,8	112,9	-38,6	102,4	80,9
Rahasto 31.12.	674,8	824,5	957,1	932,0	1046	1144
Eläkemeno	120,9	132,4	138,8	148,1	159,8	163,5
Rahasto/eläkemeno	5,6	6,2	6,9	6,3	6,5	7,0
KiEL-palkkasumma	477,6	493,3	503,9	507,9	516	514,4
Rahasto/palkkasumma	1,41	1,67	1,90	1,84	2,03	2,22
Kokonaiseläkevastuu	3325,0	3456,0	4105,0	4296,0	4212	4396
Rahasto/eläkevastuu (%)	20,3	23,9	23,3	21,7	24,8	26,0

Eläkerahasto 31.12. (milj. euroa)

Eläkerahaston sijoitusstrategia 2014-2017

Eläkerahaston johtokunta hyväksyi syyskuussa 2013 eläkerahaston sijoitusstrategian vuosille 2014-2017. Strategiset tavoitteet antavat eläkerahaston toiminnalle suunnan pidemmällä aikavälillä. Strategisten tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa, että eläkerahasto pystyy suoriutumaan tulevista eläkkeistä ja tasaamaan seurakuntien eläkemaksujen kehitystä. Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen kartuttaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuulliset näkökohdat huomioiden. Tavoitteita laadittaessa on otettu huomioon eläkerahaston muuttunut tilanne. Kirkon eläkerahasto lähestyy siirtymävaihetta, jossa eläkemenojen määrä ylittää pysyvästi maksutulojen määrän. Kirkon eläkerahaston pitkän aikavälin vuotuinen tuottotavoite on 6 %. Tämän strategian aikana tuottotavoite pidetään korkeana, jotta salkkua saadaan kasvatettua riittävästi siihen mennessä, kun on tarkoitus luopua eläkerahastomaksun keräämisestä (vuonna 2023). Alla olevassa taulukossa on esitetty strategian mukainen allokaatio neljälle vuodelle. Allokaatio määritellään tarkemmin vuosittain johtokunnan hyväksymässä sijoitussuunnitelmassa.

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	40 %	30 %	60 %
Osakesijoitukset	40 %	30 %	50 %
Muut sijoitukset	20 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Eläkejärjestelmän rahoittaminen

Eläkerahaston johtokunnan tehtävänä on seurata kirkon eläkerahaston riittävyyttä ja tehdä vuosittain esitys Kirkkohallitukselle seuraavana vuonna perittävän työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruudesta. Johtokunta asetti tammikuussa 2013 tätä tehtävää varten eläkejärjestelmän rahoitusryhmän. Tarvittavan maksutason suuruutta tarkastellaan Kevan vuosittain laatimien eläkemenoennusteiden sekä eläkevastuulaskelmien perusteella. Työryhmä määrittelee eläke-ennusteissa käytettävät vaihtoehtoiset skenaariot koskien kirkon työntekijämäärän muutosta.

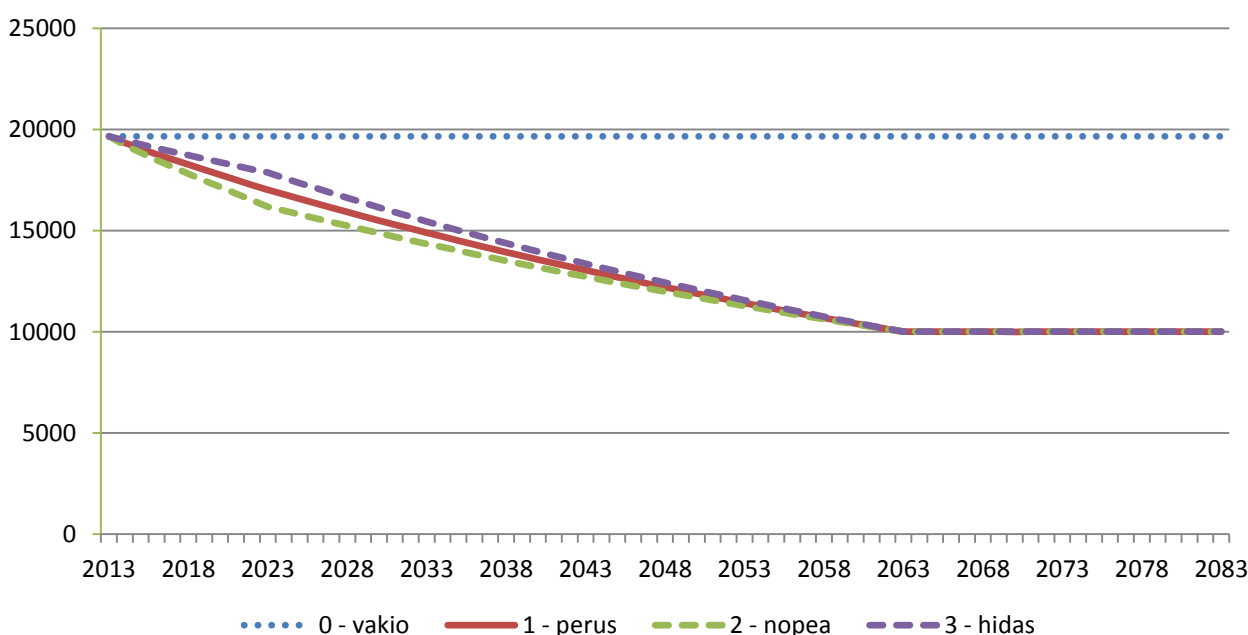
Kirkon eläke-ennuste 2013-2083

Aiemmin KiEL-eläkemenoa ennustettaessa on käytetty suoraan VaEL:n (valtion eläkelaki) siirtymätodennäköisyyksiä myös kuolevuuden osalta. Nyt valmistuneessa ennusteessa on erikseen tutkittu KiEL:iin vakuutettujen kuolevuutta. Tässä yhteydessä on havaittu, että KiEL:iin vakuutetut miehet elävät keskimäärin noin kaksi vuotta pitempään kuin muihin eläkejärjestelmiin vakuutetut. Miehiä on vakuutetuista noin 30 %, joten tehdyllä kuolevuusmuutoksella on karkeasti arvioiden suurimmillaan noin 2,5 prosentin vaikutus eläkemenoon.

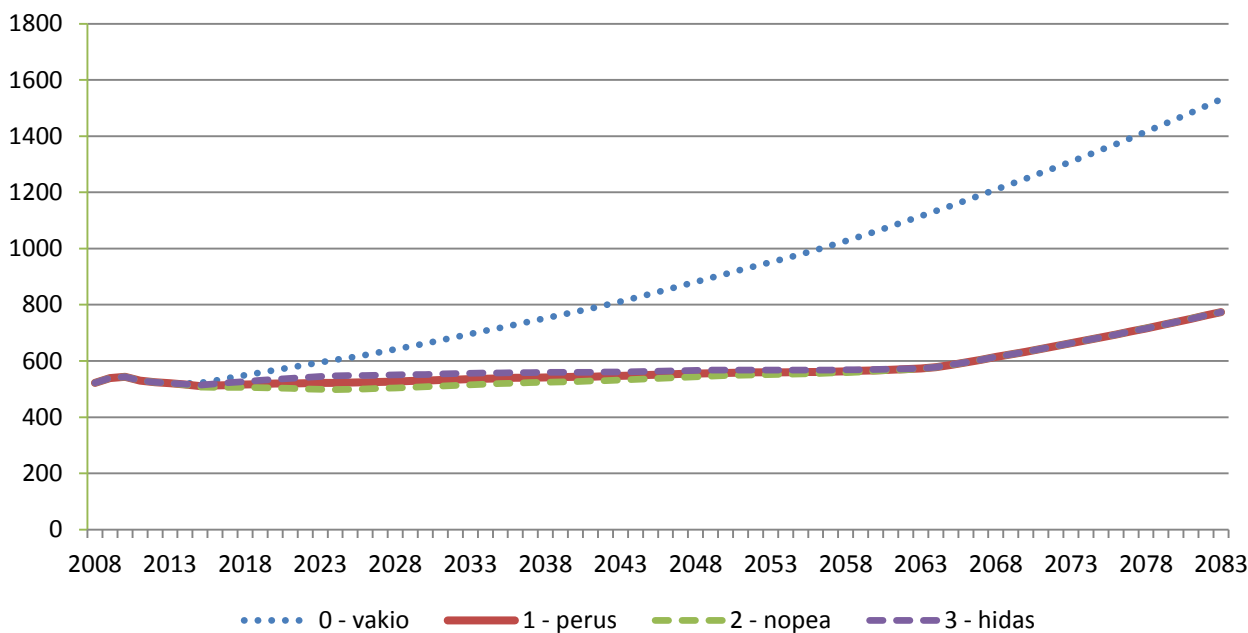
Eläkemenoennustemallin skenaariot olivat seuraavat:

- Vakio – vakuutettujen määrä on vuoden 2013 tasolla.
- Perus – vuosina 2014-2023 korvataan puolet vanhuuseläkkeelle siirtyneistä ja 2024-2063 annetaan vakuutettujen määrän laskea 10.000 vakuutettuun.
- Nopea – kuten perus, mutta 2014-2023 korvataan vain 1/3 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä.
- Hidas – kuten perus, mutta 2014-2023 korvataan 2/3 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä.

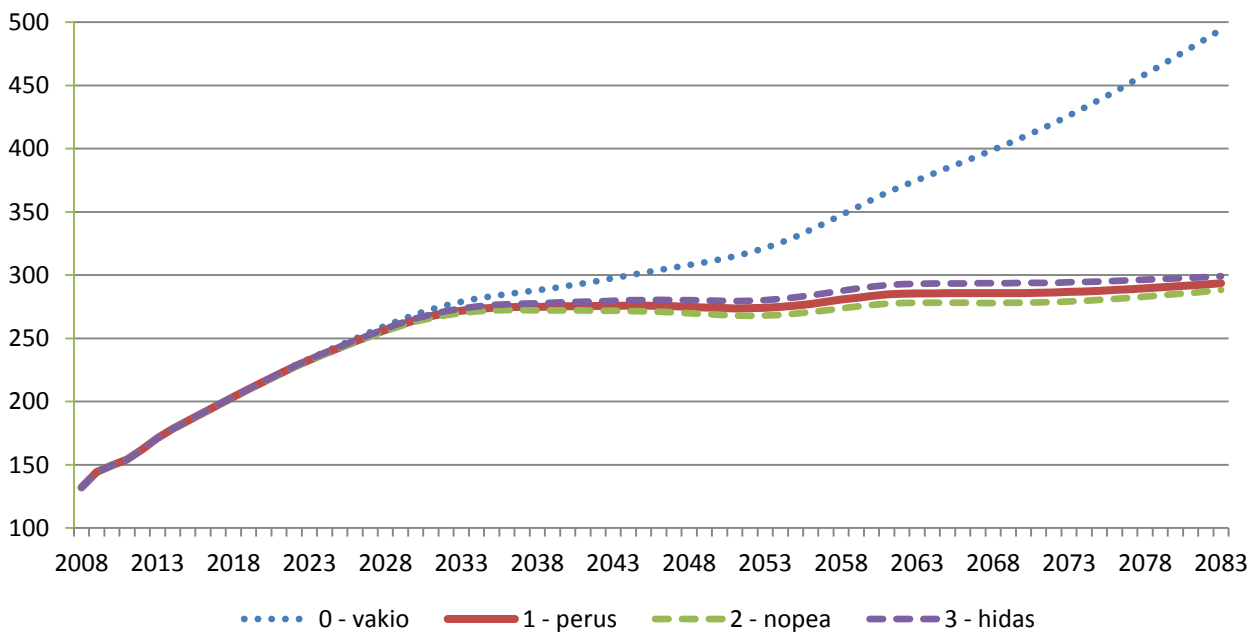
Seuraavassa kaaviossa kuvataan vakuutettujen lukumäärät eri skenaarioissa.

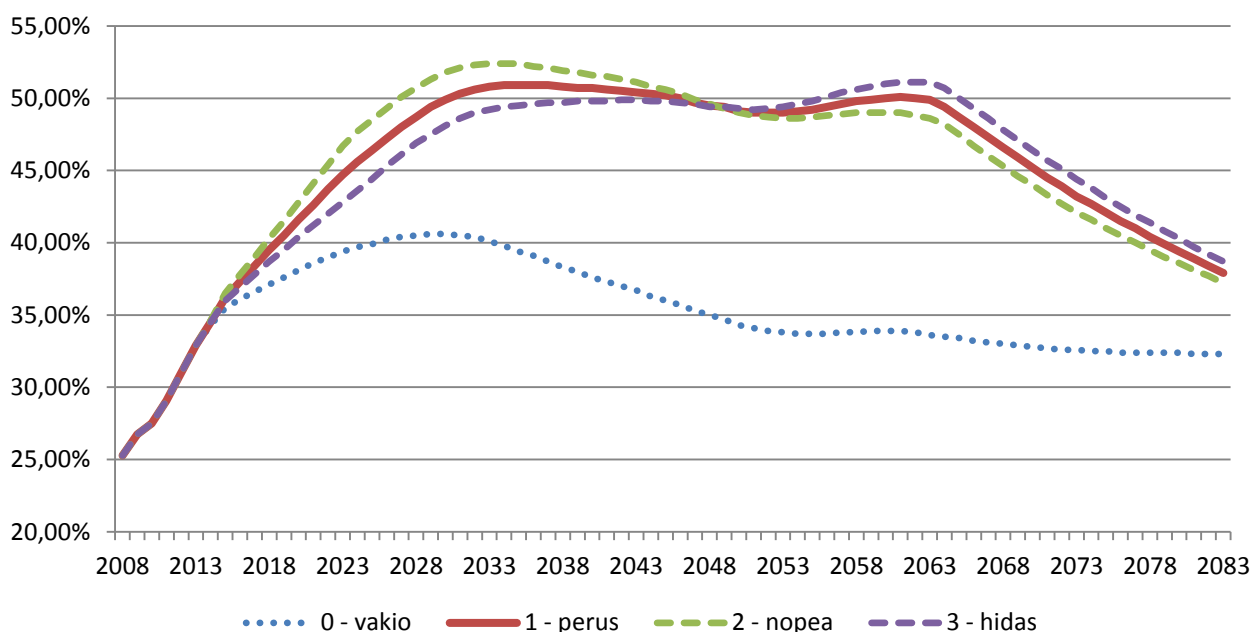
Seuraavassa KiEL –palkkasumma 2008-2083, miljoonaa euroa vuoden 2013 hinnoin:

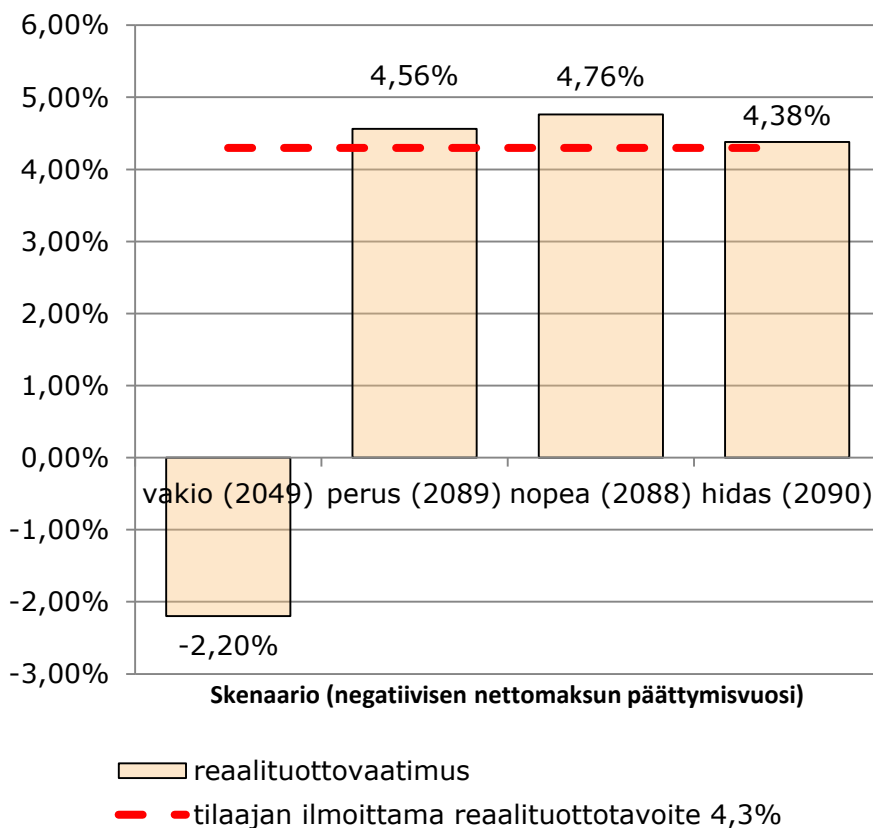
Alla olevassa kuvataan KiEL –eläkemeno 2008-2083, miljoonaa euroa vuoden 2013 hinnoin.

Seuraavassa kuvataan KiEL-eläkemenon suhdetta palkkasummaan 2008-2083. Nopean skenaarion vaihtoehdossa suhde nousee korkeimmillaan noin 52 prosenttiin.

Tärkein muuttuja eläkerahaston riittävyyttä arvioitaessa on sijoitustoiminnan onnistuminen. Seuraavassa kuvataan skenaarioiden kiinteä reaalituottovaatimus vuodesta 2014 alkaen siihen saakka kunnes nettomaksu rahastoon on taas positiivinen. Eläkerahaston johtokunta on asettanut reaalituottotavoitteeksi 4,3 %. Laskelmissa oletetaan, että KiEL –työnantajan palkkasummaperusteinen eläkemaksu on 28 % ja vuosina 2013-2022 kerätään lisäksi kirkollisveroperusteista eläkerahastomaksua 10 miljoonaa euroa vuodessa.

Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus 2013

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen. Uutena toimintana vuonna 2013 arvioimme sijoitustemme ilmastovaikutuksia. Lisäksi kartoitimme varainhoitajiemme aktiivisuutta erityisellä ESG-kyselylomakkeella. Vaikuttamistoiminta ja sijoittajayhteistyö Finsifissä jatkuivat keskeisinä toiminta-alueina. Kirkon vastuullisen sijoittamisen työryhmä aloitti toimintansa valmistelemalla päivitystä eläkerahaston vastuullisista sijoitusohjeista.

1 Sijoitussalkun ilmastovaikutusten arviointi

Kirkon eläkerahasto osallistui neljän muun kansainvälisen sijoittajan rinnalla osallistumaan EU:n rahoittamaan ilmastohankkeeseen (www.climate-kic.org), jossa tarkoituksena oli arvioida sijoituskohteiden ilmastovaikutuksia hiilidioksidipäästöissä mitattuna. Arviointiin kuului lisäksi Carbon Disclosure Projectin (CDP) tekemä kvalitatiivinen osio, jossa tarkasteltiin yritysten ilmastoraportointivalmiutta. Vastaavanlaisia arviointeja ei ole aikaisemmin tehty. Arvioinnissa yhdistyivät kahden merkittävän asiantuntijaorganisaation kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen analyysi.

Ilmastoarvioinnin kohteena olivat eläkerahaston suorat suomalaiset ja eurooppalaiset osakesijoitukset sekä yhdysvaltalaiset osakerahastot. Tulokset olivat positiivisia: yhteenlaskettuna eläkerahaston hiilidioksidipäästöt ovat vajaat puolet vertailuindeksiin päästöistä. Eurooppalaisten osakesijoitusten hiilidioksidipäästöt olivat poikkeuksellisen alhaiset.

Suomalaiset osakesijoitukset	26 577	tCO2
OMX Helsinki Cap -indeksi	39 257	tCO2
Eurooppalaiset osakesijoitukset	4 520	tCO2
MSCI Europe -indeksi	19 589	tCO2
Yhdysvaltalaiset osakesijoitukset	8 932	tCO2
MSCI North America -indeksi	16 633	tCO2
Yhteensä Kirkon eläkerahasto	40 029	tCO2
Yhteensä indeksit	75 479	tCO2

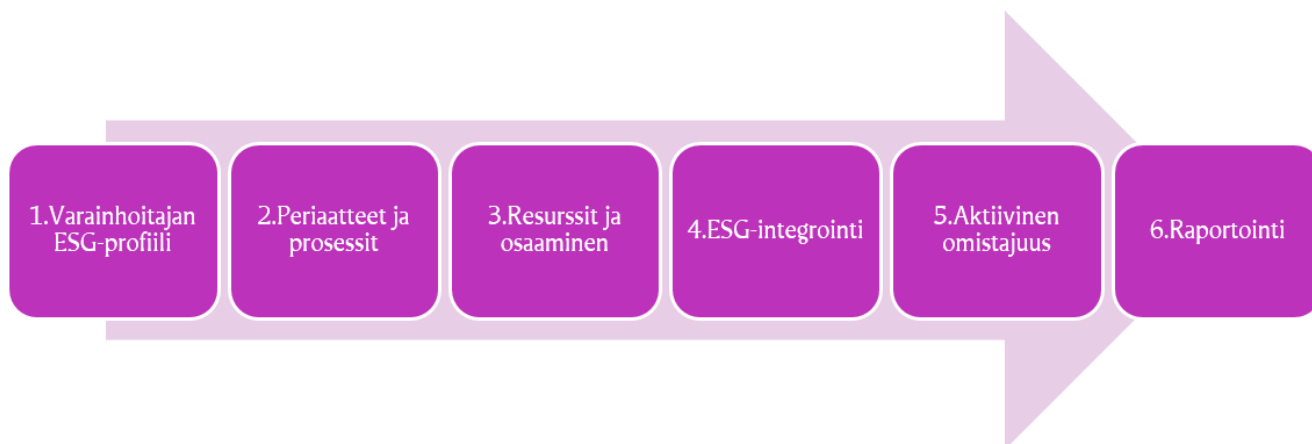
Luku vastaa 4 milj. muovipussin tai 5700 maailman kansalaisen päästöjä

Lähde: South Pole Group 2013

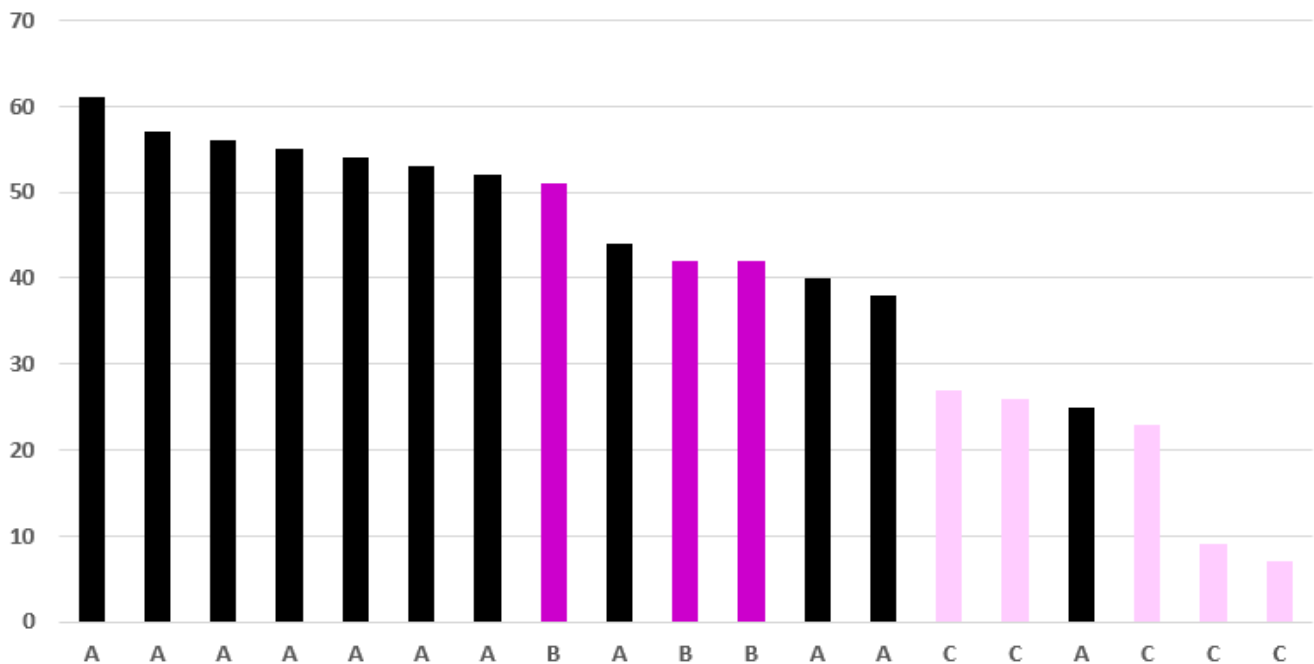
Arvioinnissa selvisi myös, että sijoitussalkun viisi merkittävintä hiilidioksidituottajaa muodostavat jopa 60-80 prosenttia kaikista hiilidioksidipäästöistä. Arvioinnin jälkeen eläkerahastolla on parempi käsitys siitä, mistä sijoitussalkun hiilidioksidipäästöt muodostuvat. Näin voimme vähentää kyseisiä sijoituksia yhteistyössä varainhoitajiemme kanssa. Lisäksi saimme arvokasta tietoa yritysten ilmastoraportoinnin tasosta, jota tulemme hyödyntämään vaikuttamiskeskusteluissa ja välittämään eteenpäin varainhoitajillemme.

2 Varainhoitajien ESG-kysely

Kirkon eläkerahasto teki ensimmäisen kerran vertailun varainhoitajiensa vastuullisen sijoittamisen aktiivisuuden tasosta. Lähetimme samanlaisen kyselylomakkeen kaikille osake- ja korkopuolen varainhoitajille. Kyselyssä oli kuusi eri osa-aluetta:

Pisteytimme kaikki vastaukset ja vertailimme varainhoitajien tuloksia keskenään kolmen eri kokoluokan mukaan: suuri kansainvälinen toimija (A), keskisuuri toimija (B), sekä pienempi ja yksittäisiin omaisuuslajeihin erikoistunut toimija (C). Maksimipisteet olivat 70. Pääasiallisesti suurimmilla toimijoilla (A) oli paremmat resurssit ja siten korkeammat pisteet vertailussa. Myös pieni varainhoitaja voi olla vastuullinen. Sitoutumista voi osoittaa monella eri tavalla ja pienellä toimijalla valttina on usein toiminnan nopeus ja joustavuus.

Eläkerahasto on jo pitkään edellyttänyt varainhoitajiltaan sitoutumista YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (PRI). Kyselyyn osallistuneista 19 varainhoitajasta 17 ovat PRI-allekirjoittajia ja kuudellatoista varainhoitajalla on vastuullisen sijoittamisen ohjeet käytössä. Varainhoitajat pyrkivät myös omassa toiminnassaan seuraamaan vastuullisen yritystoiminnan periaatteita ja 12 varainhoitajaa kartoittavat toimintansa hiilijalanjälkeä jossain määrin.

Kaikki varainhoitajat tapaavat säännöllisesti yrityksiä ja 14 varainhoitajaa nostavat ainakin välillä ESG-asiat keskusteluun. 15 varainhoitajaa analysoi ESG-asioita sisäisesti ja/tai ostavat ESG-tietoja ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Yhdysvaltalaiset varainhoitajat saivat keskimäärin alhaisimmat pisteet kyselyssä. Tämä kuvastaa hyvin alan kehityksen maantieteellisiä eroja: eurooppalaisilla varainhoitajilla on vakiintuneita toimintatapoja ja asiakaskunnalla vastaavasti laajemmat vaatimukset vastuulliseen sijoittamiseen liittyen. Suurin työsarkea kaikkien varainhoitajien osalta on omien resurssien järjestäminen ja osaamisen kehittäminen niin, että koko sijoitushenkilöstö on mukana tekemässä vastuullista sijoitustoimintaa ja ymmärtää, miksi sitä tehdään.

Tarkoitus on tehdä ESG-kyselystä vuosittain toistuva seurantatyökalu eläkerahastolle.

3 Vaikuttamistoiminta

Eläkerahasto tekee sekä suoraan että epäsuoraa vaikuttamista. Suorassa vaikuttamisessa keskustelemme itse yritysten kanssa ja käymme yhtiökokouksissa. Epäsuorassa vaikuttamisessa varainhoitajamme tai konsulttimme käyvät keskustelua meidän puolestamme. Suora vaikuttaminen keskittyy kotimaisiin yrityksiin, koska läheisyyden takia keskusteluyhteyden luominen on helppoa. Kansainvälisellä tasolla käytämme ulkopuolista apua.

Eläkerahasto seuloa sijoitussalkkunsu kahdesti vuodessa, jotta salkun vastuullisuudesta saadaan ajantasainen kokonaiskuva. Seulonnan vastaa yritysvastuuanalyysiin erikoistunut tutkimus- ja konsultointiyhtiö Ethix SRI Advisors. Ethixin analyysipalvelun avulla eläkerahasto pystyi tunnistamaan sijoitussalkun kansainväliset sopimusrikkomustapaukset (ympäristönormit, ihmisoikeus, työoikeus ja korruptio) sekä kartoittamaan erityistä

tarkkailua vaativat toimialat (tupakka, aseet, pornografia, alkoholi ja uhkapeli). Seulontatulokset ja niiden käsittely ovat pysyvä osa varainhoitajataapaamisiamme.

Yhtiökokousosallistuminen

Keväällä 2013 Kirkon eläkerahasto osallistui neljäntenä vuonna peräkkäin kotimaisten pörssiyhtiöiden yhtiökokouksiin. Osallistuminen tapahtui yhdessä Nordean ja Evlin kanssa, jotka vastaavat eläkerahaston suomalaisten osakemandaattien hoitamisesta. Osallistumiskriteerinä oli, että yhtiö on suomalaisen osakesalkkumme merkittävimpien omistusten joukossa tai yhtiökokouksen esityslistalla on erityisen ajankohtaisia aiheita. Eläkerahasto osallistui seuraaviin yhtiökokouksiin: Outokumpu, Cargotec, SRV, Revenio Group, Metso, UPM, PKC Group ja Affecto. Lisäksi osallistuimme Metson ja Nokian ylimääräisiin yhtiökokouksiin.

Vaikuttamiskeskustelut 2013

Vaikuttamiskeskustelut yritysten kanssa tapahtuvat kirjeiden, puhelinkonferenssien tai tapaamisten välityksellä. Vaikuttamiskeskustelun suunnitteluvaiheessa Ethix laatii listan toimenpiteistä, joita yrityksen tulisi suorittaa toimintansa puutteiden korjaamiseksi ja uusien ongelmien välttämiseksi. Toteutuneita toimenpiteitä käytetään vaikuttamiskeskustelussa edistymisen merkinä. Yritys poistuu Ethixin seurantalistalta ja vaikuttamiskeskustelu päättyy, kun kaikki toimenpiteet ovat suoritettu. Esimerkkejä eläkerahaston vaikuttamiskeskusteluista vuodelta 2013:

Ympäristönormit - OAO Lukoil, Vedanta Resources Plc ja Royal Dutch Shell

Ihmisoikeus – Alstom SA, Vale SA ja Veolia Environnement

Työoikeus – Wal-Mart ja T-Mobile US Inc

Korruptio – Hyundai Motor

Ethixin vaikuttamispalvelun piiriin kuului yhteensä 68 yritystä vuonna 2013.

Sijoittaja-aloitteet

Kansainvälisten sijoittaja-aloitteiden kautta eläkerahasto on mukana kehittämässä yritysten raportointikäytäntöjä. Vastuullisen sijoittajan suurimpia haasteita tällä hetkellä on saada luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa yritysten kestävästä toiminnasta. Eläkerahasto on mukana tukemassa Carbon Disclosure –aloitetta (CDP) vuodesta 2007 ja Water Disclosure –aloitetta vuodesta 2010. Aloitteiden tarkoitus on ohjeistaa yrityksiä luonnonvarojen ja energian kestävämpään käyttöön sekä informoida kasvihuonekaasupäästöjen ilmastovaikutuksista. Aloitteet tähtäävät lisäksi laadullisempaan yritysvastuuraportointiin ja siihen liittyvien tavoitteiden asettamiseen. Lisätietoja: www.cdp.net

4 Finsif-yhteistyö

Finsif -yhdistyksen tehtävä on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Eläkerahasto on ollut mukana vaikuttamassa Finsifin toimintaan hallitusjäsenenä sekä aktiivisena työryhmäjäsenenä yhdistyksen perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Finsif tukee eläkerahaston vastuullista sijoitustyöskentelyä keräämällä yhteen samanhenkisiä suomalaisia sijoittajia, joiden kanssa voimme vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen. Finsif tuo ajankohtaista tietoa jäsenilleen, ja tilaisuuksissa vierailee usein kansainvälisiä asiantuntijoita.

Finsifin Pörssitalolla järjestämässä vuosiseminaarissa 28.10.2013 aiheena oli ”Kvartaalitalous: sijoittajan lyhyt ilo – omistajan pitkä vastuu”. Seminaarissa pääpuhujina olivat vastuullisen sijoittamisen uranuurtaja Dr. Raj Thamotheram sekä filosofi ja valtiotieteen tohtori Maija-Riitta Ollilla. Finsif jakoi seminaarissa vuosittain

jaettavat vastuullisen sijoittamisen tutkimusta palkitsevat stipendit. Stipendien jakamisella Finsif haluaa tukea alan tutkimusta ja edistää vastuullisen sijoittamisen tietoisuuden leviämistä Suomessa.

Finsifin jäsenille järjestettiin vuoden aikana useita tilaisuuksia. Kirkon eläkerahasto isännöi veroparatiisi aiheisen seminaarin lokakuussa. Seminaarin tarkoitus oli avata verosuunnittelukäsitettä veroasiantuntijoiden avulla ja samalla pohtia yritysten mahdollisuuksia maakohtaisesti raportoida veronmaksujaan. Sijoittajat toivovat parempaa viestintää yritysten verostrategioista sekä niihin liittyvistä rahavirroista. Lisätietoja: www.finsif.fi

Lisätietoja antavat kirkon keskusrahaston johtaja Leena Rantanen, sijoitusjohtaja Ira van der Pals sekä salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija Magdalena Lönnroth (etunimi.sukunimi@evl.fi).

KIRKKOHALLITUS

Jukka Keskitalo
kansliapäällikkö

Leena Rantanen
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326